

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Remissvar på SOU 2019:34 Förbättrat skydd för totalförsvaret

Förslag till beslut

Gävle kommun delar betänkandets uppfattning om behovet av att ur ett helhetsperspektiv tillvarata nationens intresse beträffande totalförsvaret. Förslagen i betänkandet leder till att staten får bättre möjligheter att kontrollera strategisk infrastruktur och skyddsvärda geografiska områden. Gävle kommun betraktar dock inskränkningen i den kommunala självstyrelsen med viss oro. Vidare anser Gävle kommun att frågan kring ekonomisk ersättning inte är tillräckligt utredd. Frågan om ersättning och kommunal finansieringsprincip bör fortsatt vara en öppen fråga.

Ärendet i korthet

Uppdraget för kommittén har handlat om översyn av vilka författningsändringar som kan behöva göras för att bättre tillgodose statens behov av att kunna värna totalförsvarsintressen. Fritt översatt så lyder problemformuleringen att kommuner och andra lokala aktörer ibland hanterar försvarsviktig infrastruktur och -mark på ett ogynnsamt sätt ur ett nationellt totalförsvarsperspektiv. Den kommunala självstyrelsen har gjort det svårt för att staten att kunna avstyra ogynnsam hantering av viktig infrastruktur.

För att förbättra den nationella koncernnyttospekten kring ovan beskrivna problem så föreslår kommittén författningsändringar med bl.a. ny lag och förordning. Författningsändringarna innebär en samrådsplikt för kommuner och att staten i praktiken får en slags vetorätt över upplåtelse, överlåtelse eller avveckling av hamnar, flygplatser, skyddade anläggningar samt egendom belägna inom skyddsvärda geografiska områden. Dyliga justeringar medför ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Det är rimligt att staten söker effektiva sätt att få kontroll över totalförsvarsintressen med bäring på vissa strategiska anläggningar samt egendom belägna inom skyddsvärda geografiska områden.

Gävle kommun ser orosmoment kring hur verktyget ”skyddsvärda geografiska områden” kan överutnyttjas till exempel genom att skapa omfattande områden med effekten att stor andel av kommuners fastighetsverksamhet får dubbelkommando.

Gävle kommun anser att de ekonomiska följderna inte är tillräckligt utredda. Samråd är en ny uppgift och bedömningen om blygsam

Kommunstyrelsen

kostnadsökning för kommuner saknar djup. I betänkandet uttrycks att man inte har underlag för att sja om frekvenser kring kommuners beslut av möjlig olämplighetskaraktär, vilket bidrar till frågan om man verkligen vet vilken belastningsnivå förslagen innebär för en kommun. Därtill så medför inskränkningar i kommuners tänkta planer för infrastruktur och fastigheter alternativkostnader som man definitivt kan tänka sig att en rimlig ekonomisk ersättning bör utgå. Att en kommun till exempel inte får avveckla infrastruktur på grund av nationella säkerhetsbetänkligheter, medför drift- och underhållskostnader som svårligen kan motiveras tillhöra den kommunala skattebetalaren. Statlig ersättning och kommunal finansieringsprincip bör fortsatt vara en öppen fråga.

Kommittén uttrycker dubbeltydigt att kommunerna saknar kompetens att fatta beslut om en överlåtelse eller upplåtelse av egendom som kan medföra risker för väsentliga totalförvarsintressen, till den del beslutet berör försvars- och säkerhetspolitik. Här bör staten välja sitt förhållningssätt då dylikt betraktelsesätt bör vara konsekvent och därmed i så fall spilla över på andra kommunala totalförvarsuppgifter såsom säkerhetsskyddsanalys.

Beslutsunderlag

Förbättrat skydd för totalförsvaret. Slutbetänkande av Kommittén för förbättrat skydd för totalförvarsverksamhet. SOU 2019:34.

<https://tinyurl.com/y3ohy4g4>

Beslutet ska skickas till

Bifallet beslut skickas till Försvarsdepartementet.

E-post: fo.remissvar@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer Fö2019/00661/RS samt "Gävle kommun" i ämnesraden.

Patric Falk
Säkerhetschef